

افسانه‌ی کتابسوزی

بررسی و نقد فرضیه کتابسوزی و امحا کتب به وسیله فاتحان مسلمان

مجید شاکر سلماسی * صفیه رضایی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	شاكر سلماسى، مجيد، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پديدآور	:	افسانه كتابسوزى: بررسى و نقد فرضيه كتاب سوزى و امحا كتب به وسيله فاتحان مسلمان / مجيد شاكر سلماسى، صفيه رضايى.
مشخصات نشر	:	قم: انتشارات ملورين، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهري	:	۱۹۹ ص.
شابك	:	۷۰۰۰۰۰ ريال: ۹-۱۳-۶۳۲۰-۶۲۲-۹۷۸
وضعيت فهرست نويسى	:	فيا
يادداشت	:	كتابنامه: ص. [۱۹۱] - ۱۹۹؛ همچنين به صورت زيرنويس.
موضوع	:	كتاب سوزى -- تاريخ Book burning -- History كتاب سوزى -- كشورهاي اسلامى -- تاريخ Book burning -- Islamic countries -- History كتابخانه ها -- سرزمين هاي خلافت اسلامى -- تاريخ Libraries -- Islamic Empire -- History
شناسه افزوده	:	رضايى، صفيه، ۱۳۴۷ -
رده بندي كنگره	:	۱۰۱۹۲
رده بندي ديويى	:	۳۱/۳۶۳
شماره كتابشناسى ملي	:	۸۹۵۹۵۶۱
اطلاعات ركورد كتابشناسى	:	فيا

www.ketab.ir

نشر ملورين

افسانه‌ی كتابسوزى

نويسندگان: مجيد شاكر سلماسى، صفيه رضايى
ناشر: ملورين
نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۰
شمارگان: ۲۰۰ نسخه
قيمت: ۷۰۰۰۰ تومان
تعداد صفحه و قطع: ۱۹۹ صفحه / رقعى
شابك: ۹-۱۳-۶۳۲۰-۶۲۲-۹۷۸

تلفن: ۰۹۱۲۴۵۱۰۴۳۰

www.melorinpub.ir

melorin_pub@yahoo.com

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل اول: مفهوم شناسی.....	۱۹
مفهوم شناسی.....	۲۱
۱- کتاب سوزی.....	۲۱
۲- امحا کتاب.....	۲۱
۳- فتوحات اسلامی.....	۲۲
۴- فاتحان مسلمان.....	۲۴
نگاهی به اوضاع ایران قبل از اسلام.....	۲۵
اوضاع تمدنی و فرهنگی ایران قبل از اسلام.....	۲۶
اوضاع سیاسی اجتماعی ایران قبل از اسلام.....	۲۸
الف) بحران حاکمیت سیاسی.....	۲۹
ب) اوضاع اقتصادی ایران قبل از اسلام؛.....	۳۲
ج) اوضاع دینی مذهبی ایران قبل از اسلام.....	۳۳
د) اوضاع علمی و کتابخانه های ایران قبل از اسلام.....	۳۸
وضعیت علوم.....	۴۱

۴۳.....	مراکز علمی و کتابخانه ها.....
۴۹.....	جایگاه و اهمیت تعلیم در اسلام.....
۵۵.....	بازخوانی مساله فتوحات اسلامی «بررسی ریشه ها و ابعاد و تأثیرات فتوحات».....
۵۸.....	کتاب سوزی در ملل و فرهنگ های مختلف در طول تاریخ.....
۶۶.....	فصل دوم: بررسی و نقد فرضیه های کتاب سوزی و امحا کتب به وسیله فاتحان مسلمان
۶۳.....	در آثار متقدمین.....
۶۵.....	ادعای ابوریحان بیرونی در الآثار الباقیه مبنی بر امحا کتاب خانه های خوارزمیان - بررسی و نقد.....
۶۵.....	درباره ابوریحان بیرونی و کتاب «الآثار الباقیه».....
۶۹.....	آثار ابوریحان بیرونی.....
۶۹.....	۱. تحقیق مالک الهند.....
۷۰.....	۲. قانون مسعودی.....
۷۱.....	۳. التفهیم لاوایل صناعة التجهیه.....
۷۲.....	۴. الجماهر فی معرفة الجواهر.....
۷۲.....	۵. الصيدنة فی الطب.....
۷۳.....	۶. استیعاب الوجوه الممكنة فی صناعة الاضطراب.....
۷۳.....	۷. آثار الباقیه عن القرون الخالیة.....
۷۴.....	ادعای کتاب سوزی و امحای کتاب های خوارزم بیرونی در کتاب الآثار الباقیه...
۷۶.....	نقد و بررسی ادعای ابوریحان بیرونی در مساله کتاب سوزی و امحای کتب.....
۷۶.....	نقد سندی.....
۷۶.....	نقد روشی.....
۸۰.....	نقد محتوایی.....

ادعای ابن خلدون در تاریخش مبنی بر کتاب سوزی و امحای کتاب‌ها - بررسی و نقد	۸۳
درباره ابن خلدون و آثار وی	۸۳
ادعای کتاب سوزی ابن خلدون	۸۷
نقد و بررسی ادعای ابن خلدون	۸۸
نقد سندی	۸۸
نقد روشی	۹۱
نقد محتوایی	۹۳
ادعای دولتشاه سمرقندی در تذکره الشعراء مبنی بر کتاب سوزی عبدالله بن طاهر - بررسی و نقد	۹۷
درباره دولتشاه سمرقندی و تذکره الشعراء	۹۷
ادعای کتاب سوزی دولتشاه در تذکره الشعراء	۹۹
نقد و بررسی ادعای دولتشاه سمرقندی	۱۰۰
نقد سندی	۱۰۰
نقد روشی	۱۰۱
کتاب سوزی آثار ارشمیدس ریاضیدان معروف توسط رومیان	۱۰۳
نقد محتوایی	۱۰۳
ادعای قفطی در کتاب تاریخ الحکماء مبنی بر کتاب سوزی کتابخانه اسکندریه	۱۰۴
درباره قفطی	۱۰۴
معرفی کتابخانه اسکندریه	۱۰۶
ادعای کتاب سوزی در کتابخانه اسکندریه	۱۰۷
نقد و بررسی ادعای کتاب سوزی کتابخانه های اسکندریه توسط مسلمانان؛ ۱۱۰	۱۱۰
نقد سندی	۱۱۰

پیشگفتار:

طلوع دین اسلام با ندای «اقرا» بود و اسلام همواره بر مساله دانش آموزی تاکید داشته است و بدون محدودیت های جنسیتی، علم آموزی را بر مرد و زن مسلمان واجب دانسته و دانشه ی آن را محدود به مرزهای جغرافیایی اسلام ندانسته است. اهمیت علم بدان حد است که علم آموزی از شخص غیر مسلمان را نیز جایز و مفید و بلکه لازم معرفی کرده است.

چه بسا می توان ادعا نمود هیچ مکتب و دینی به اندازه دین اسلام به مساله علم و علم آموزی تاکید نداشته است. با وجود این، برخی گزارش های تاریخی مبنی بر کتاب سوزی و امحا کتاب ها توسط مسلمانان بعد از فتوحات اسلام وجود دارد.

با تتبع در منابع تاریخی به دست می آید که در قرون اولیه هیچ گزارشی مبنی بر نابودی کتاب ها در منابع تاریخی نیامده است و ابوریحان بیرونی اولین کسی است که گزارش سوزاندن کتاب ها توسط مسلمانان را چهارصد سال بعد از فتح ایران آورده است.

بررسی عالمانه این گزارش ها می تواند ابعاد مختلف این مساله را روشن سازد و دستاوردهای تمدنی و فرهنگی اسلام را بدون تعصب و به دور از کینه ورزی

ارائه کند.

این کتاب در صدد است ضمن پرداختن به اصل مسأله فتوحات اسلامی؛ گزارش‌های موجود مبنی بر کتاب‌سوزی و از بین بردن کتاب‌ها توسط مسلمانان بعد از فتوحات اسلام را مورد بررسی و مناقشه قرار دهد.

کتاب‌سوزی و امحا کتاب‌ها به وسیله فاتحان مسلمان، در ایران و مصر، تاجه میزان با شواهد و دلایل تاریخی، واقعیت‌های عینی، فرهنگی و آسنادی، سازگار است؟ درباره کتاب‌سوزی و امحا کتاب، آثار متعددی در قالب کتاب و مقاله و پایان‌نامه نگاشته شده است ولی پژوهش جامع و هدفمندی که به مسأله «کتاب‌سوزی و امحا کتاب به دست فاتحان مسلمان» پرداخته باشد و موضوع را به صورت کامل بررسی کرده باشد وجود ندارد. به نمونه‌های بارز آثاری که درباره کتاب‌سوزی و امحا کتاب نگاشته شده است اشاره خواهد شد.

۱- کتاب: نقد و بررسی رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان مسلمان (در قرن اول هجری) از مصطفی خرمی توسط انتشارات مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی

این کتاب اثری علمی در موضوع بررسی رفتارهای فاتحان مسلمان در فتوحات اسلامی، در چهار فصل ارائه است.

فصل آغازین این کتاب به شناسایی فاتحان و بررسی فتوحات اسلامی پرداخته است و فصل دوم نیز به نقد و بررسی رفتارهای سیاسی و اجتماعی فاتحان در عصر رسول‌گرامی اسلام و در فصل سوم رفتارهای سیاسی اجتماعی فاتحان در عصر خلفا را مورد کنکاش قرار داده است و فصل پایانی نیز رفتارهای فاتحان را در عصر امویان بررسی و نقد شده است.